

Слід зауважити, що нині в Україні не сформовано ефективної системи, яка б сприяла гармонійній комерціалізації результатів наукових розробок. У цьому зрізі доцільним є створення венчурних аграрних мереж на підґрунті партнерства та участі малих і великих агроформувань, різноманітних фінансових інститутів, держави. Для створення системи венчурного фінансування необхідна сукупність заходів у царині права, податкової, фінансової політики, бухгалтерського обліку тощо. Реалізацію цих заходів слід здійснювати в два етапи. Передусім мають бути сформовані правові й економічні умови для розвитку венчурного фінансування та відповідної інфраструктури. На другому етапі доцільно знизити роль та втручання держави, що означає її вихід з створених фондів, „включення” програми саморозвитку, посилення значення венчурних соціогенів – структур, що сприяють самовідтворенню венчурних інструментів, механізмів та схем.

Даний підхід сприяє активізації фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів в агросфері та упровадженню науково-технічних досягнень шляхом комерціалізації наукових знань, що позитивно впливатиме на стабілізацію економічного простору та на забезпечення сталого розвитку агросфери на принципово новій технологічній і технічній платформі.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА

*Маренич Т.Г., д.е.н., професор,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Сільськогосподарські підприємства України характеризуються низьким рівнем фондозабезпеченості та фондоозброєності праці, які визначають інтенсивність галузі, забезпечують ріст продуктивності праці та обсяги виробництва продукції. Рівень фондозабезпеченості вітчизняного сільськогосподарського виробництва порівняно з 1990 роком скоротився в 5 разів, у декілька разів менше, ніж у передових країнах світу. Так, у господарствах Німеччини на 1 га сільськогосподарських угідь припадає в 11-12 разів більше основних засобів, ніж у середньому по Україні. А середній рівень

фондооснащеності сільськогосподарських угідь в Україні менший за аналогічний показник у господарствах Угорщини в 3,0-4,6 рази. Рівень енергозабезпеченості вітчизняного сільського господарства в 2-5 разів менше, ніж в економічно розвинутих країнах. При цьому основні засоби зношені більше як наполовину і морально застарілі. Фондоозброєність праці в сільськогосподарських підприємствах України за останні роки зменшилася в 4-5 разів. Це свідчить про деіндустріалізацію аграрного виробництва, зниження рівня механізації виробничих процесів, зменшення кількості зайнятих працівників.

Формування матеріально-технічної бази сільського господарства потребує значних інвестицій. У дореформений період діяла чітка система інвестування основного капіталу аграрної галузі. З 1956 по 1990 роки в аграрний комплекс країни капітальні інвестиції збільшилися в 8 разів. При цьому вартість валової продукції зросла в 4 рази, на кожний додатковий карбованець капіталовкладень приріст продукції становив 50 копійок. На село спрямовувалося 26-28% капітальних інвестицій, з яких третина припадала на бюджетні асигнування, по 30% – на амортизаційний фонд і кредити банків. Нині оновлення основних засобів у сільському господарстві потребує збільшення фінансування з різних джерел. Залишаються недостатньою державна фінансова підтримка, недосконалими амортизаційна політика і кредитна система. Частка річних амортизаційних відрахувань у валових інвестиціях в основний капітал зарубіжних країн (США, Англія, Італія, Німеччина, Франція, Японія) досягає 45-75%. За рахунок чистого прибутку і амортизації сільськогосподарських підприємств України може покриватися тільки 7% фінансування потреби відтворення основних засобів. Це свідчить про відсутність системного інвестиційного забезпечення засобами виробництва на селі. Разом з тим, як показує аналіз, за рахунок цілеспрямованого формування матеріально-технічної бази аграрного виробництва щорічний приріст продукції за 25 років (1965-1990 роки) склав 3,9%. У 64% періодів він був позитивним, а починаючи з 1991 року – тільки у 40% періодів, а в цілому він був від'ємний і за останні 20 років становив тільки 70% до рівня 1990 року.

Системне формування та оновлення матеріально-технічної бази сільського господарства вимагає чіткої фінансово-кредитної політики. В основі кредитного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників повинен бути спеціалізований аграрний банк, який

здійснюватиме іпотечні операції з землею, сприятиме формуванню ринку земель сільськогосподарського призначення, координуватиме діяльність всіх учасників інвестиційного процесу. В аграрному секторі необхідно посилити систему страхового захисту товаровиробників. Потребують збільшення бюджетної підтримки ключові, найбільш важливі напрями розвитку сільськогосподарського виробництва. Податкова система повинна бути націленою на максимальне спрощення податкових відносин і забезпечення оптимального податкового навантаження на товаровиробника.

Чітке фінансово-кредитне забезпечення аграрного сектора дозволить сформувати інноваційну модель сільськогосподарського виробництва, забезпечити конкурентоспроможність продукції та продовольчу безпеку країни.

ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОФОРМУВАНЬ

***Стецюк П.А., д.е.н.,
ННЦ «Інститут аграрної економіки»***

Курс України на міжнародну економічну інтеграцію актуалізував проблему формування і розвитку конкурентоздатного аграрного виробництва на принципово новій – інноваційній основі. Його гострота і актуальність обумовлені тим, що в процесі ринкових трансформацій в аграрній сфері економіки сталося істотне кількісне та якісне скорочення усіх елементів ресурсної бази підприємств цієї сфери. Після тривалої структурної і економічної кризи не вдалося повністю компенсувати ці негативні наслідки. Такий стан аграрного сектора, політичне визнання необхідності його розвитку на основі інноваційної моделі визначають необхідність формування нового наукового базису системи фінансового забезпечення реалізації цього завдання.

Згідно даних офіційної статистики в 2010 р. в Україні створенням та використанням передових виробничих технологій і раціоналізаторських пропозицій займалися 1694 підприємства, серед них лише 4 сільськогосподарські підприємства. Якщо в цілому по економіці в цей рік було використано 9343 передових виробничих технологій, то в сільському господарстві тільки вісім. Підприємствами